

יום ב', ז' בשבט תשס"ה (17 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

כאמור בדף של אתמול, "הנצי"ב הקדיש מזמנו גם לעיניני כלל ישראל והצטרף לתנועת "חיבת ציון" בראשיתה. הפעילות המבורכת של תנועה זו ושל אחרות כמוה, העלתה בעקבותיה **מאבק על דמות הישוב המתהווה בארץ:**

=עליית חובבי ציון לארץ וייסוד המושבות עוררו חשש בקרב בני היישוב הישן שמא בעקבות העלייה ותנופת היצירה ישתנה גם אופי החיים הציבוריים בארץ, ואמנם ארעו מספר אירועים שהביאו לעימותים שריקעם היה **המאבק על דמות היישוב המתהווה בארץ**. מאבק זה מצא את ביטויו בין השאר בשלהי המאה ה-19 בשני פולמוסים, האחד "פולמוס גדרה" וזמן קצר אח"כ ב"פולמוס השמיטה". הפולמוסים לא חצו לגמרי בין ישוב ישן לישוב חדש.

פולמוס גדרה (תרמ"ז-1887)

רובם של בני העלייה הראשונה היו מסורתיים שומרי מצוות וצביון המושבות שהקימו היה דתי. **לא כן המושבה גדרה** שהוקמה ע"י חברי אגודת ביל"ו שעזבו ברובם את דרך אבותם. היישוב הישן הגיב בחומרה וטען שמוטב שהארץ תשאר בשוממותה מאשר תהייה "מערת פריצים". השמועות הגיעו לוועד המרכזי של "חובבי ציון" בחו"ל שהבילוים מחללים שבת בפרהסיה ומנהלים אורח חיים חילוני במושבה. הדבר עורר סערה בקרב רבנים חובבי ציון. אחדים מהם הגיבו בחריפות וטענו שאם לא ישובו מדרכם יש לגרשם מהארץ. **הנצי"ב** גם הוא **הציע להענישם** אם לא יעמדו בהסכם בדבר חובת המתישבים בארץ לשמור על המצוות, שהרי "בעניין הנוגע לכלל ישראל אין הדעת נותנת לכל אחד להעמיד על דעתו כאיש השורר בביתו. הרב אליאשברג והנצי"ב הציעו לפינסקר לשלוח לארץ ממונה מטעם 'חובבי ציון' שישגיח שלא יהיה חילול שבת במושבה. ר' יחיאל מיכל פינס [תר"ד-תרע"ג 1843-1912] נתמנה להיות המשגיח בהסכמתו של פינסקר. כשעמדו בני גדרה לנסח את תקנון המושבה, **עוררה שאלת קיום המצוות ויכוח גדול בין החברים**. הקיצוניים שבהם לא רצו להכליל סעיף המתייחס באופן חיובי למסורת. פינס, שהעריך את מסירותם והקרבתם החלוצית של הבילויים, עשה ככל יכולתו, בדרכי נועם, לקרבם למסורת ולבסוף גברה יד המתונים שבקבוצה בהשפעתו של פינס. =

[<http://www.daat.ac.il/daat/minhal/history/hashlamot-2.htm>]

על ה"פולמוס" השני – בע"ה, בדף של מחר...

לקראת ט"ו בשבט, דברי שבח על ארץ-ישראל ממקורותינו:

"אווירה של ארץ-ישראל מחפים."

"עשרה קבים חכמה ירדו לעולם, תשעה נטלה ארץ-ישראל, ואחד כל העולם כולו." [קידושין]

"ארץ-ישראל היא המיוחדת לאלוקי ישראל, ואין המעשים שלמים כי אם בה, והרבה מצוות שניתנו לישראל בטלות ממי שאינו דר בארץ-ישראל. [אין זו ההלכה. מג] והלב והנפש אינם

טהורים וזכים כי אם במקום אשר ייאמן עליו, כי הוא מיוחד לא-לוה." [כוזרי]

"התפילה מתקבלת יותר בארץ-ישראל מאשר בחוץ לארץ." ["שיחה מקומית". מג] [כפתור ופרח]

"ארץ-ישראל אינה כשאר כל הארץ, היא אינה מקיימת עוברי עבירה." [תורת כהנים]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני בשבת

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

יום ב', ז' בשבט תשס"ה (17 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"הארץ הקדושה שהכל מצפים לראותה, חמדת כל ישראל, וחמדת ה' יתברך, כל העליונים
והתחתונים תשוקתם אליה."

[איגרת הגר"א]

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכונן עד עולם סלה." [תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום שני בשבת
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל